

**Kriminalistično
obveščevalna dejavnost pri
odkrivanju in preiskovanju
goljufij na škodo
Evropske unije in drugih
kaznivih dejanj**

5.

Co-funded by the Prevention of and
Fight against Crime Programme of
the European Union

2016

Izdajatelj: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija
Priprava: GPU, UKP, David Smolej
Urednik: David Smolej
Oblikovanje besedila: SUPG MNZ
Tisk: SUPG MNZ
Naklada: 70 izvodov
Ljubljana 2016

Besedilo ni lektorirano.
Besedilo ne odraža mnenja Evropske komisije.

Kazalo

David Smolej

Predgovor 2

Tomaž Golob

Kriminalistično obveščevalna dejavnost v Sloveniji 4

Boštjan Jeglič in Blanka Žgajnar

Pravni vidik vrednotenja kriminalistično-obveščevalnih
podatkov v predkazenskem postopku 6

Igor Areh

Psihološki vidik dela z viri in informatorji 8

Giorgio Sincovich

Obdelovanje kriminalističnih in obveščevalnih podatkov
s strani Europol 10

Drago Kos

Vloga OECD v boju zoper korupcijo 12

Predgovor

David Smolej

Kriminalistično obveščevalna dejavnost ima pomembno vlogo pri odkrivanju kaznivih dejanj, ki je ena temeljnih nalog slovenske policije. Tematika, ki jo je potrebno, zaradi občutljivosti varovanja predvsem osebnih podatkov obravnavati zelo tankočutno, je v celotnem zgodovinskem razvoju preiskovalnih nalog policije, doživljala precejšnjo pozornost tako v strokovni, kot tudi širši javnosti. Že ob uveljavitvi Zakona o nalogah in pooblastilih policije, je prišlo do drugačnega poimenovanja istovrstne dejavnosti in sicer v kriminalistično pridobivanje in vrednotenje informacij, kar pa same vsebine dejavnosti ne spreminja. Obveščevalno dejavnost lahko razumemo v najširšem smislu kot obveščevalno delo tajnih služb, v kontekstu policijske dejavnosti pa moramo na to področje gledati v ožjem smislu. Kriminalistično obveščevalna dejavnost, ki jo izvaja policija pomeni zbiranje podatkov in operativnih informacij o kaznivih dejanjih, ki se v nadaljevanju procesirajo na policiji, tožilstvu in sodišču. Zato je pri pridobivanju podatkov s kriminalistično obveščevalno dejavnostjo pomembno, da je delo zakonito in da se s tem področjem ukvarjajo strokovno usposobljeni kriminalisti. Kriminalistično obveščevalno dejavnost smo v zborniku postavili v kontekst kaznivih dejanj s področja gospodarske kriminalitete, s poudarkom na odkrivanju goljufij na škodo Evropske unije in kaznivih dejanj korupcije. V prvem delu zbornika je predstavljeno delo slovenske policije na področju kriminalistično obveščevalne dejavnosti, s poudarkom na pridobivanju operativnih informacij od informatorjev in virov. V nadaljevanju avtorja predstavljata vrednotenje teh podatkov v predkazenskem in kazenskem postopku, kar je ključnega pomena predvsem zaradi presoje zakonitosti in uporabnosti pridobljenih podatkov, oziroma zakonitostjo začetka predkazenskega postopka. Omenili smo, da je potrebna strokovna usposobljenost kriminalistov, ki se ukvarjajo s kriminalistično obveščevalno dejavnostjo. Eden

od segmentov strokovnosti je sposobnost komunikacije in osebnega strokovnega odnosa med kriminalistom in virom, zaradi česar igra psihološki vidik pomembno vlogo. Zato so v zborniku predstavljene nekatere psihološke tehnike dela z osumljenci, ki v določenih primerih istočasno nastopajo tudi kot informatorji in viri. V sklepnem delu zbornika je predstavljeno delo Europol, predvsem v smislu pridobivanja kriminalistično obveščevalnih podatkov in njihove analitične obdelave. Na koncu je predstavljeno tudi delo Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD), ki ima iz leta v leto pomembnejšo vlogo v globalnem boju zoper vse oblike kriminalitete.

Zbornik je tako pregled najnovejših spoznanj kriminalistično obveščevalne dejavnosti, ki je postavljena v kontekst zaznavanja kaznivih dejanj in vloge posameznih institucij, ki so neposredno ali posredno povezane s problematiko kriminalitete

David Smolej
urednik

Kriminalistično obveščevalna dejavnost ima pomembno vlogo pri odkrivanju kaznivih dejanj, ki je ena temeljnih nalog slovenske policije.

Kriminalistično obveščevalna dejavnost v Sloveniji

Tomaž Golob, Policija

Za uspešno delo policije na področju preprečevanja, odkrivanja, preiskovanja in dokazovanja kaznivih dejanj povezanih s korupcijo in goljufijami na škodo EU, so vedno potrebne zanesljive in verodostojne informacije. Da bi policija pridobila subjektivno in objektivno dovolj kvalitetne podatke, pri svojem delu pogosto uporablja pomoč posameznikov, t.i. informatorjev. Kdo je lahko informator? To je običajno oseba, ki ima zaradi svoje umeščenosti v okolje, osebnih povezav in s preiskovanim kaznivim dejanjem povezanih okoliščin vedenje, ki lahko pomaga policiji, da na operativnem nivoju uspešno usmerja faze predkazenskega postopka. Iskanje in prepoznavanje takšnih posameznikov je sestavljena iz priprav, prepoznavanja, pristopa in načrtovanja nadaljnjih faz sodelovanja. Samo sodelovanje je najpogosteje povezano z anonimnostjo in motivom posameznika, kar sta ključna temelja takšnega sodelovanja. Prvega v veliki meri zagotavlja veljavna zakonodaja Republike Slovenije in organizacija dela policije na tem področju, drugi pa je odvisen predvsem od posameznika. Med ključnimi motivi, ki v veliki meri vplivajo tudi na subjektivnost informatorja (posledično posredovanih podatkov), so na področju preiskovanja kaznivih dejanj korupcije najpogostejši predvsem

Samo sodelovanje je najpogosteje povezano z anonimnostjo in motivom posameznika, kar sta ključna temelja takšnega sodelovanja.

maščevanje, onemogočanje konkurence in deloma tudi občutek pravičnosti. Zaradi narave tovrstnih kaznivih ravnanj, so takšna sodelovanja z informatorji pogosto časovno omejena. Pred pričetkom sodelovanja je tako potrebna strokovna presoja obsega vloženega truda in resursov policije na eni in kvaliteta dosežnega cilja (uporabnost pridobljenih operativnih informacij) na drugi strani.

Za neposredno izvajanje nalog sodelovanja z informatorji se na strani policije zahteva angažiranje le tistih policistov, ki so strokovno usposobljeni za takšno delo in imajo dovolj specifičnega znanja za namene pridobivanja in vrednotenja posredovanih podatkov. Pri tem je potrebno upoštevati, da gre pri informatorjih, še posebej na področju preiskovanja korupcije najpogosteje za osebe, ki so visoko izobražene, dlje časa opravljajo dela na področju kjer so potrebna specifična znanja, izkazujejo višji življenjski standard, so družbeno in osebno zelo aktivni in socialno povezani ipd. Največjo težavo lahko preiskovalcu povzroči sodelovanje z informatorjem, za katerega se šele v določeni fazi predkazenskega postopka ugotovi, da je posredno ali neposredno vpleten v izvrševanje preiskovanega kaznivega dejanja. Zaradi tega je nujno v vseh fazah sodelovanja upoštevati in ocenjevati uporabnost in tveganja, ki lahko ob tem nastanejo. Kljub vsemu zgoraj naštetemu, si brez nudenja operativnih informacij informatorjev težko predstavljamo preiskovanje kompleksnih in težjih kaznivih dejanj, med katere spadajo tudi dejanja korupcije. Razvoj policij na območju EU vedno bolj temelji na pridobivanju podatkov s pomočjo informatorjev, ki jih je potrebno kasneje z drugimi metodami in postopki policije »spremeniti« v dokazni standard. Kljub težavam s katerimi se pogosto srečujemo pri izvajanju takšnih nalog, bo potrebno v bodoče temu segmentu dela v slovenski policiji nameniti še večjo pozornost z upoštevanjem zakonitosti, strokovnosti in transparentnosti (upoštevajoč pravila tajnosti podatkov in t.i. pravice do vedenja). Delo z informatorji je le eden od segmentov kriminalistično obveščevalne dejavnosti. Le na podlagi uporabe te metode in njenih procesov bo kriminalistična policija, zaradi omejenih resursov tako kadrovskih kot finančnih, v prihodnje lažje načrtovala in določala prioritete na strateški in posledično operativni ravni. To bo omogočilo usmerjeno, strokovno in še bolj uspešno preiskovanje še tako kompleksnih kaznivih dejanj, kamor dejanja korupcije spadajo.

Zaradi tega je nujno v vseh fazah sodelovanja upoštevati in ocenjevati uporabnost in tveganja, ki lahko ob tem nastanejo.

Pravni vidik vrednotenja kriminalistično-obveščevalnih podatkov v predkazenskem postopku

Boštjan Jeglič in Blanka Žgajnar, Specializirano državno tožilstvo

Pri pridobivanju podatkov in informacij so velikokrat ključnega pomena informatorji. Za zakonitost na ta način pridobljenih podatkov je pomembno, da informatorji s strani policije niso aktivno usmerjeni za pridobivanje točno določenih podatkov zoper točno določene osebe. Podatki informatorja sami po sebi niso dovolj za utemeljene razloge za sum, praviloma pa zadostujejo za izkazanost razlogov za sum (čl. 149b ZKP, čl. 156 ZKP, zbiranje podatkov po 148. čl. ZKP). Za utemeljevanje razlogov za sum je potrebno dodatno izkazati naslednje kriterije za presojo vrednosti izjav informatorjev:

- viire v zvezi z okoliščinami, ki so policista prepričali, da je informator zanesljiv in informacija resnična (subjektivna zanesljivost) in kako je informator prišel do podatkov (objektivna resničnost obvestila),
- izključiti je potrebno možnost, da je informator nenaklonjen določeni osebi in da je prehitro nekaj sklepal ali da je podatke pridobil nezakonito,
- ni dovolj, da se razlogi za sum dodatno utemeljujejo s splošnimi, verjetnostnimi okoliščinami, navzven nedolžnega ravnanja in podatkov, ki sami po sebi ne pomenijo niti ne nakazujejo na obstoj kakršnegakoli kaznivega dejanja.

Pri pridobivanju podatkov in informacij so velikokrat ključnega pomena informatorji.

Informatorji lahko pozneje postanejo tajni delavci, vendar je za to potrebna odredba tožilstva, izdana v skladu z Zakonom o kazenskem postopku. Kadar je tajni delavec civilist in ne policist, mora

policija to odločitev nujno obrazložiti v svojem predlogu v zvezi z izdajo odredbe po 155a čl. ZKP. Neposredni dokaz na sodišču je praviloma zaslišanje tajnega delavca, poročilo o tajnem delovanju pa v teh primerih služi kot posredni dokaz in služi za ugotavljanje verodostojnosti pričanja tajnega delavca.

Policija podatke o morebitnem obstoju kaznivega dejanja lahko prejme tudi preko anonimne prijave, vendar podatki iz anonimne prijave, ki jih policija le povzame, ne ustrezajo dokaznemu standardu utemeljenih razlogov za sum, praviloma pa zadostuje za sklepanje o obstoju razlogov za sum. Za izkazovanje verodostojnosti podatkov iz anonimne prijave je policija dolžna dodatno preveriti okoliščine, navedene v takšni prijavi.

Pri zbiranju podatkov o kaznivem dejanju se uporabljajo tudi podatki detektivov.

Pri zbiranju podatkov o kaznivem dejanju se uporabljajo tudi podatki detektivov. Ker je detektivska dejavnost zakonsko regulirana, je najprej treba ugotoviti, če se je izvajala skladno z matičnim zakonom. Če je detektiv ravnal v skladu z matičnim zakonom potem se še upošteva, da detektiv ravna po naročilu oz. v skladu z zaščito interesov svojega naročnika, zato potrebno ugotoviti, ali je interes naročnika sploh zakonit ali ustaven in če je tudi interes naročnika zakonit, potem se pri oceni dovoljenosti dokaza na koncu tehta med dvema ustavno varovanima dobrinama.

Načeloma je dovoljeno prenašati tudi podatke iz obveščevalnih služb (SOVA) v kazenski postopek, če so zagotovljeni kontrolni mehanizmi, torej če se izkaže, da so bili pridobljeni zakonito, v skladu z npr. Zakonom o Sovi, ter da po vsebini izpolnjujejo vsebinske pogoje iz Zakona o kazenskem postopku (standard utemeljenih razlogov za sum ipd.). V teh primerih se kot največja težava lahko pokaže predvsem to, da SOVA zaradi varovanja lastnih virov ter taktike dela, ne bo dovolila razkritja vseh podatkov, predvsem na kakšen način je do njih prišla.

Psihološki vidik dela z viri in informatorji

Igor Areh, Fakulteta za varnostne vede

Sodobni zasliševalski pristopi vključujejo psihološko manipulacijo osumljencev. Eden izmed zasliševalskih pristopov je t.i. obtožilni pristop. Značilno zanj je vzpostavitev kontrole nad osumljencem ter uporaba psiholoških manipulativnih tehnik kot so sklicevanje na osumljenčeve osebne interese, ponujanje moralnih opravičil (izgovorov), prekinjanje osumljenčevih zanikanj in ugovorov, namigovanje na obstoj obremenilnih dokazov, sklicevanje na osumljenčevo vest in vero, minimizacija in maksimizacija itd. Primarni zasliševalski cilj pa je pridobitev priznanja ali obremenilnih izjav. Težave obtožilnega pristopa so, da so nekatere tehnike neučinkovite in neetične, izsiljena so napačna priznanja od nedolžnih oseb ter temeljijo na nepreverjenih domnevah in avtoriteti avtorjev. Naslednji pristop je psihološki. Značilno za ta pristop je vzpostavitev raporta, neposredno in pozitivno soočenje ter izzivi za pridobitev informacij, osumljenci so obravnavani spoštljivo in etično, neobsojajoča komunikacija, uporaba odprtih vprašanj, aktivno poslušanje brez prekinjanja ter pravilo 80-20 (80% časa zasliševalec posluša, 20% časa govori). Primarni cilj zaslišanja je pridobitev informacij o kaznivem dejanju. Težava pa je, ker je priporočena praksa redko uporabljena, usposobljeni preiskovalci se morajo truditi, da uporabljajo priporočene tehnike, še vedno pa obstaja tveganje za napačna priznanja.

Eden izmed zasliševalskih pristopov je t.i. obtožilni pristop.

Pred začetkom intervjuja je pomembno, da se storijo določena opravila (kolikšen je možen prispevek intervjuja z določeno osebo k uspešnosti preiskave, kaj je znanega o intervjuvancu, zakonske določbe (omejitve), kaj bomo skušali doseči z intervjujem, načrt izvedbe, poteka intervjuja, opredelitev vprašanj in

njihovega vrstnega reda). Pri pogovoru pa je kasneje potrebno upoštevati določena pravila - očesni kontakt, nasmeh, odzivnost, časovno enakovredna razdelitev govora, dovoliti je potrebno da intervjuvanec čuti svobodo v razvoju pogovora, uporaba premolkov ter pozorno poslušanje, kar oseba pripoveduje. Zelo uporabna je tehnika SOFTENS.

1. **(Smile)** Nasmeh (ne ogrožajoč in nalezljiv)
2. **(Open posture)** Odprta drža (ne prekrizane, razprte roke in odprte dlani so znak želje po interakciji).
3. **(Forward lean)** Nagnjenost naprej (pri sedenju - zanimanje, pozornost).
4. **(Touch)** Dotik (rokovanje, morda dotik podlahti, komolca, ramena).
5. **(Eye contact)** Očesni stik (izkazujemo zanimanje in spodbujamo razvoj odnosa).
6. **(Nods)** Kimanje (daje občutek, da osebo poslušamo in razumemo in vzpodbuja nadaljevanje pogovora).
7. **(Support)** Podporne besede in premolki (medmeti – aha, mhm, eh ...).

Poznan pa je tudi pozitivističen pristop zasliševanja, za katerega sta značilna vljudnost in spoštljivost, da se nikoli ne opravičujemo, ko omenjamo določeno temo ter zasliševalec ne sme izkazati negotovosti, saj on vodi intervju. Za zasliševalce je pomembno da so odprti (odkrita interakcija, brez pretvarjanja), da so brez predsodkov (kar vemo o zaslišani osebi ne sme privedi do pristransko vodenega intervjuja) in ključno je, da pri zaslišanju aktivno poslušamo.

Obdelovanje kriminalističnih in obveščevalnih podatkov s strani Europol

Giorgio Sincovich

Evropski policijski urad (v nadaljevanju Europol) je 1. januarja 2010 postal agencija Evropske unije, pristojna za boj zoper organizirano kriminaliteto, terorizem in druge hujše oblike kriminalitete, ki prizadejejo dve ali več držav članic. Njihova vloga je predvsem koordinacija preiskovanja kompleksnejših kaznivih dejanj, in sicer zaradi obsega, pomena in posledic. Temeljna naloga Europol je izboljšati učinkovitost in sodelovanje med pristojnimi organi držav članic pri preprečevanju organizirane in druge kriminalitete in boj proti njej. Osnovni namen Europol je prispevati k odkrivanju, preprečevanju in pregonu kaznivih dejanj v Evropski uniji, še posebej na področju organizirane kriminalitete in delovanja organiziranih kriminalnih družb. Europol v skladu z nacionalno zakonodajo omogoča hitro in neovirano izmenjavo informacij med pooblaščenimi uradniki za zvezo, ki so predstavniki držav članic v Europolu. Države članice samostojno imenujejo pooblaščen predstavnike svojih nacionalnih služb, ki se ukvarjajo z odkrivanjem in preprečevanjem kriminalitete. Europol državam članicam zagotavlja operativno analitično podporo, pripravlja strateška poročila (npr. ocene ogroženosti) in analizira razne pojavne oblike kriminalitete na podlagi informacij iz držav članic ali drugih virov. Zagotavlja

Europol zagotavlja tudi analitično podporo informacij in obveščevalnih podatkov.

strokovno in tehnično podporo pri preiskavah in operacijah v Evropski uniji, upoštevajoč nadzor in pravno suverenost posameznih držav na njihovih ozemljih. Poleg tega Europol analizira določene pojavne oblike kaznivih dejanj in išče najboljše preiskovalne prakse, s čimer skrbi za poenotenje preiskovalnih tehnik v državah članicah. Europol je nacionalna točka

za povezavo s pristojnimi državnimi organi v Sloveniji, kot so Policija, Finančna uprava Republike Slovenije in Urad za preprečevanje pranja denarja. Naloga nacionalnih organov so samoiniciativno posredovanje informacij Europolu, ki bi lahko bile uporabne za kriminalistično obveščevalno dejavnost, in se hranijo v informacijskih zbirkah. Prav tako pa je njihova naloga odgovarjanje na zaprosila Europola.

Europol zagotavlja tudi analitično podporo informacij in obveščevalnih podatkov. Obstaja podatkovna baza EIS (ang. Europol Information System), ki je odvisna od preiskav in podatkov na nacionalni ravni. Podatkovna baza se avtomatično preverja trikrat dnevno z namenom ugotavljanja morebitnih povezav med kaznivimi dejanji in storilci. Drugi sistem je SIENA (ang. Secure Information Exchange Network Application), ki predstavlja orodje izoblikovano za izmenjavo obveščevalnih, strateških informacij med Europolom in državam članicam. Sistem SIENA prikazuje od kje prihajajo podatki ter kam potujejo. Iz sistema SIENA se lahko podatki prenesejo v obstoječe podatkovne baze, pri čemer obstaja določena raven zaupnosti.

Vloga OECD v boju zoper korupcijo

Drago Kos, OECD

Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (v nadaljevanju OECD) je mednarodna gospodarska organizacija razvitih držav, ki oblikujejo svetovne standarde in načela v gospodarskih ter razvojnih politikah in med te države od leta 2010 sodi tudi Republika Slovenija. OECD je nastala leta 1961 in tako nadomestila predhodnico – Organizacijo za evropsko ekonomsko sodelovanje (OEEC). Namen organizacije je širjenje politike, ki omogoča največjo mogočo gospodarsko rast, zaposlenost in naraščajoč življenjski standard v državah članicah. Poleg tega si prizadeva za razvoj gospodarstev v državah nečlanicah in pospeševanje svetovne trgovine. Leta 1997 je OECD sprejela Konvencijo o boju proti podkupovanju tujih javnih uslužbencev v mednarodnem poslovanju, ki je stopila v veljavo leta 1999. Konvenciji je pristopilo 41 članic, med njimi tudi Slovenija. Leta 2009 pa je bilo sprejeto Priporočilo za nadaljnje preprečevanje podkupovanja tujih javnih uslužbencev v mednarodnih poslovnih transakcijah, ki vsebuje določbe o inkriminaciji podkupovanja tujih javnih uslužbencev, davčnih olajšavah, obveščanju o mednarodnem podkupovanju, zahtevah za računovodstvo, zunanjih revizijah, notranjih kontrolah, etiki in skladnosti, javnih naročilih, izvoznih kreditih, mednarodnem sodelovanju, sodelovanju

Namen organizacije je širjenje politike, ki omogoča največjo mogočo gospodarsko rast, zaposlenost in naraščajoč življenjski standard v državah članicah.

z ne-članicami in odnosih z mednarodnimi vladnimi in nevladnimi organizacijami. Za nadzor uresničevanja ter izvrševanja konvencije ter priporočil in drugih instrumentov je bila ustanovljena delovna skupina OECD o podkupovanju v mednarodnih poslovnih transakcijah. Delovna skupina izvaja vzajemni nadzor in je edini nadzorni mehanizem v svetu, ki nadzira tudi delo držav pri

preiskovanju, pregonu in sojenju v konkretnih primerih (mednarodne korupcije). Nadzor je do sedaj potekal v treh fazah:

Faza 1: Osnovna ocenitev usklajenosti zakonodaje držav članic s Konvencijo,

Faza 2: Ocenitev praktične uporabe in uresničevanja Konvencije in povezanih instrumentov,

Faza 3: Posodobljena ocenitev struktur držav članic za uresničevanje Konvencije in Priporočila, poglobljena analiza njihovega dela pri preiskovanju mednarodnega podkupovanja.

Ta številka je zaskrbljujoča glede na to, da je Slovenija postala članica konvencije že leta 1999.

Priporočila, katera delovna skupina namenja Sloveniji, so, da je potrebno k obravnavanju kaznivega dejanja podkupovanja tujih uslužbencev pristopiti resno in sprejeti ukrepe, ki bodo zagotovili, da bo obravnavanje tovrstnih kaznivih dejanj postalo prednostna naloga slovenske policije. Prav tako priporoča, da je potrebno sprejeti varovala, ki bodo preprečevala, da bi bila policija ali Komisija za preprečevanje korupcije predmet kakršnegakoli nezakonitega vpliva s strani politike. Odkriti slovenski primeri mednarodnega podkupovanja so bili do sedaj štirje, od tega sta dva zaključena, ker ni bilo znakov/dokazov kaznivega dejanja, pri dveh pa še poteka preiskava. Ta številka je zaskrbljujoča glede na to, da je Slovenija postala članica konvencije že leta 1999. Številka je izredno nizka glede na močne ekonomske povezave, ki jih ima Slovenija z državami z visoko stopnjo tveganosti za korupcijo. OECD je leta 2014 pripravila tudi Poročilo o mednarodnem podkupovanju, ki temelji na znanju in izkušnjah Delovne skupine, pridobljenih v 17 najbolj aktivnih državah na osnovi tam preiskanih 427 primerih mednarodnega podkupovanja v letih 1999 – 2014. Ugotovljeno je bilo, da so najbolj izpostavljena področja, kjer prihaja do mednarodnega podkupovanja, rudarstvo (19%), gradbeništvo (15%), transport in skladiščenje (15%) in IT (10%).

V skoraj polovici primerov je šlo za podkupovanje javnih uslužbencev iz držav z visoko ali zelo visoko stopnjo razvoja. V 41% primerov je plačilo podkupnine odobrilo vodstvo podjetij, v 12% pa je direktor kar sam izvršil podkupovanje. V večini primerov so bile podkupnine izplačane z namenom pridobivanja javnega naročila (57%) in oprostitve carinskih dajatev (12%). Tretjina primerov je bila odkrita na podlagi samoovadb udeleženih pravnih ali fizičnih oseb, 13% na podlagi dela organov odkrivanja in pregona ter 13% na podlagi obvestil drugih držav. Bodoči izziv za OECD predstavlja nadzor držav v prihajajoči Fazi 4. Nadzor bo obsegal uresničevanje priporočil iz prejšnjih faz, odkrivanje mednarodnega podkupovanja (vključno z zaščito prijaviteljev, dostopom do informacij javnega značaja in vlogo medijev), uresničevanje konvencije ter sodelovanje s pravnimi osebami (vključno z njihovo odgovornostjo in aktivno udeležbo zasebnega sektorja). Delovna skupina pa bo med drugim izboljšala uporabno vrednost svoje Matrice mednarodnega podkupovanja, analizirala razloge za odstopne od pregona in oprostilne sodbe ter analizirala učinkovitost mednarodnega sodelovanja.

BELEŽKE
